

Kysymyksiä ja vastauksia esitettyyn PEVISA- ohjelmaan liittyen:

Miksi halutaan säilyttää aikaisemman PEVISA- ohjelman mukaiset raja-arvot ennallaan?

Nykyisen PEVISA- ohjelman tuloksia on nähtävissä vasta kolmen vuoden ajalta. Terveystuloksissa on kuitenkin nähtävissä selkeä muutos parempaan suuntaan.

Esimerkiksi lonkkanivelten osalta terveiden (A ja B lonkkaiset) osuus vuosina 2010-2016 on ollut 64%. Voimassa olevan PEVISA- ohjelman aikana vuonna 2015 rekisteröidyistä lonkkakuvatuista terveiden osuus oli 69% ja 2016 rekisteröidyistä 72%.

Kyynärnivelten osalta muutos ei ole näin suuri, mutta muutos parempaan päin on ollut nähtävissä jo koko 2000 luvun ajan. Vuosina 2010-2016 tutkituista koirista terveet kyynärnivelet oli 81 prosentilla. Vuosina 2015 ja 2016 vastaavat luku oli 82%.

Eläinlääkäreiden työssä on kuitenkin nähtävissä, että kultaistennoutaja, joka joudutaan kirurgisesti operoimaan kyynärnivelen kasvuhäiriön takia ei ole harvinaisuus. Kultaisillennoutajille asennetaan jonkun verran myös lonkkaproteeseja. Nämä yksilöt eivät kaikilta osin näy Koiranet jalostustietojärjestelmän tilastoissa, eivätkä ole näkyneet aiemminkaan. Tämä kuvaa kuitenkin sitä, että tilanne ei ole niin hyvä, ettei rajoituksia tarvittaisi.

Miksi PEVISA- ohjelmassa on mukana yksilön oman tuloksen lisäksi indeksit?

A ja B lonkkaisia ja 0 kyynäräisiä koiria saa astuttaa keskenään ilman, että indeksit vaikuttaisivat pentueen rekisteröintikelpoisuuteen. Indeksit antavat kuitenkin yksittäisten lonkka- ja kyynärniveltulosten tueksi laajemmän kuvan suvun lonkka- ja kyynärnivelten terveydestä.

Indeksien käyttö yksilön tuloksen vaihtoehtona yhdistelmää suunniteltaessa antaa enemmän liikkumavaraa, kun toisella vanhemmalla on esimerkiksi C lonkat. Mikäli indeksit ovat keskiarvoa paremmat voi olla mahdollista käyttää kumppanina A lonkkaisen sijaan myös B lonkkaista koiraa.

Miksi jalostusindeksi voi muuttua, vaikka koiran lähisukulaisia ei ole tutkittu edellisen päivityksen jälkeen?

Indeksit päivitetään joka kuukauden viimeisellä viikolla niillä roduilla, joilla on indekseihin liittyviä ehtoja PEVISA-ohjelmassaan. Koiran saaman lausunnon ja indeksilaskennan välillä saattaa siis kulua muutama viikko. Indeksit voi muuttua päivityskerrasta toiseen koiran sukulaisten saamien uusien kuvaustulosten ja rodun keskitason vaihtelun perusteella. Myös laskennassa suoritettavat pyöristykset voivat aiheuttaa hyvin pieniä (pisteen tai kaksi) heittoja indeksilukuun.

Miksi halutaan ottaa käyttöön jälkeläisrajoitus?

Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaisesti yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 v) jaksolla rekisteröidyistä pennuista.

Urosten jälkeläismäärän tulee jakautua mahdollisimman tasaisesti eri vuosille. Jälkeläismäärää arvioitaessa rodun populaation kokoa tulee tarkastella paitsi kansallisella myös kansainvälisellä tasolla, erityisesti yksilömäärältään pienissä roduissa.

Tämä viiden prosentin osuus olisi viimeisten neljän vuoden rekisteröinneistä laskettuna 238pentua. Rodun suuri ongelma on kuitenkin yksittäisten ja samansukuisten urosten liikakäyttö. Tämän takia ollaan päädytty ehdottamaan uroksen enimmäisjälkeläismääräksi 150 pentua. Tilastojen mukaan vuoden 2000 alusta alkaen 17 uroksella on ollut yli 150 jälkeläistä.

Kultaisillanoutajilla on käytetty aiemmin paljon sukusiitosta ja rodun geneettinen monimuotoisuus on todettu Rotujärjestön vuonna 2013 teettämässä monimuotoisuustutkimuksessa suppeaksi. Perinnöllinen monimuotoisuus tärkeissä, terveyteen vaikuttavissa geenipareissa, tuo koirillemme yleistä elinvoimaa. Esimerkiksi immuunijärjestelmä tarvitsee paljon erilaisia geeniversioita toimiakseen mahdollisimman hyvin. Rodun geenistön köyhtyminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua, siis erilaisia geeniversioita.

Mitä vaikutusta on uudella ehdotetulla jälkeläisrajoituksella esim. aikaisemmin kerätyn pakastespermaan käyttöön, kun koiralla on 153 jälkeläistä?

Ennen jälkeläisrajoitusta kerätyt pakasteet voi käyttää, vaikka raja olisi jo tullut täyteen. On kuitenkin mahdollista, että Kennelliitto tulevaisuudessa rajoittaa sperman käyttöä, mikäli uroksella jälkepäin todetaan jokin vakava perinnöllinen sairaus.

Ulkomaisia uroksia koskeva pysyvä poikkeuslupa koskee vain tutkimatonta koiraa. Jos uroksella on ulkomainen esim. BVA-tulos, niin mitkä nuo PEVISA-rajoitukset silloin ovat?

Kun urokselle on tehty terveystutkimukset, niin kaikkien PEVISA ehtojen tulee täytyä. Kennelliiton käytössä on BVA ja OFA lausuntoja koskeva muuntotaulukko, josta voi tarkastaa mitä FCI astetta tulos vastaa.

<https://www.kennelliitto.fi/sites/default/files/attachments/Ulkomaisten%20lonkkakuvauslausuntojen%20hyv%C3%A4ksyminen.pdf>

Taulukko on kohtalaisen tiukka ja rotujärjestö on tällä hetkellä tekemässä aloitetta, että taulukon vastaavuudet käsiteltäisiin Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa uudestaan.

Mikäli PEVISA ehto ei täyty pitää pentueen rekisteröintiä varten anoa poikkeuslupa ennen astutusta/siemennystä.

Ulkomaalaisten urosten silmälausuntojen kelpaavuus on hyvä tarkastaa Kennelliitossa.

Miksi PEVISA ei salli gRD koirien käyttöä, vaikka SKL hyväksyy?

Geograafisessa RD:ssä (gRD) muutos verkkokalvolla on laajempi kuin mRD:ssä ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Muutokseen liittyy myös paikallista verkkokalvon ohentumista ja joskus myös irtaamaa. Periytymismalli ei ole tiedossa, mutta rodussa on koiria, joiden jälkeläisillä esiintyy sairautta eri yhdistelmissä. Koska sairaus voi vaikuttaa koiran hyvinvointiin, olisi sen yleistyminen valitettavaa.

Miksi kultaisilla on tarkkaan rajattu PEVISA, kun vastaavasti sukulaisroduilla esim labradoreilla ja fläteillä ei rajoituksia, vaan pelkästään voimassaolevat kuvauslausunnot? Näillä ei myöskään jälkeläisrajoituksia.

Kultaisillanoutajilla PEVISA ohjelmaan on liittynyt raja-arvot -90 luvun alusta alkaen. Selkeää tilastojen paranemista ei kuitenkaan ole luusto tutkimusten osalta aikaisemmin tapahtunut. Jalostukseen on käytetty paljon C lonkkaisia koiria ja jopa yhdistetty kaksi C lonkkaista. Raja-arvojen pyrkimyksenä tämän hetkisessä PEVISA ohjelmassa on saada kasvattajat yhdistelmiä suunnitellessaan miettimään terveyden kannalta oikeita vaihtoehtoja.

Labradorinnoutajilla ei ole raja-arvoja PEVISA:ssa, mutta pentuvälitykseen pääsyn ehtona on kultaisenoutajan PEVISA- ohjelman kaltaiset raja-arvot.

Sileäkarvaisilla noutajilla käytetään jalostukseen ilman PEVISA:n raja-arvojakin lähes pelkästään luustoltaan terveitä koiria. Rotujärjestöllä on myös jalostustyöohje, jonka mukaiset pentueet pääsevät pentuvälitykseen. Jalostustyöohjeessa on myös rajattu yksittäisten koirien pentuemäärät. Nartulla voi olla enintään 3 pentuetta. Uroksella voi olla enintään 4 pentuetta. Poikkeuksena se, että yli 8 vuotiaalle urokselle voidaan hyväksyä viides pentue.